

บทที่ 1
บทนำ

การจราจรและขนส่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในปัจจุบันนี้ สภาพการจราจรในเมืองหลักของประเทศไทย ต่างก็ประสบปัญหาสภาพการจราจรที่ติดขัด อันเนื่องมาจากการเจริญเติบโตของตัวเมือง สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และการขยายตัวของจำนวนประชากรอันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบโครงข่ายการจราจรและขนส่งเดิมของเมือง ปริมาณความต้องการเดินทางที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วจนเกินขีดความสามารถของระบบที่จะให้บริการทันความต้องการ อาทิเช่น การก่อสร้างอาคารสูงขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ใช้สอยกว่าแสนตารางกิโลเมตรขึ้นในพื้นที่ซึ่งมีการจราจรบนถนนใกล้ถึงจุดอิมตัวเป็นต้น ปัญหาการจราจรติดขัดในกรุงเทพมหานครจึงเป็นบทเรียนที่ดีซึ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่โครงการพัฒนาที่ดินขนาดใหญ่ทั้งหลายจะต้องพิจารณาอย่างจริงจังถึงผลกระทบด้านการจราจรที่จะเกิดจากการเปลี่ยนรูปแบบการใช้ที่ดิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำของประเทศ และเป็นแหล่งที่ผลิตบุคลากรแก่สังคม เมื่อพิจารณาถึงลักษณะพื้นที่ภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วพบว่า มีขนาดพื้นที่ที่ใหญ่ เปรียบเสมือนเมืองขนาดย่อมเมืองหนึ่ง ปัญหาการจราจรที่เกิดขึ้นภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน มีสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นหลายประการ เช่น การจราจรที่ติดขัดบริเวณประตูทางออก ปัญหาการจอดรถ เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสภาพการจราจรบนถนนบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัย และทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้มีการกำหนดแผนพัฒนามหาวิทยาลัยอยู่หลายแผนงานด้วยกัน ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อาทิเช่น โครงการขยายพื้นที่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในบริเวณถนนบรรทัดทอง เป็นต้น การพัฒนาพื้นที่ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยจะส่งผลกระทบให้ปริมาณความต้องการเดินทางเปลี่ยนไปจากเดิม โดยระบบโครงข่ายการจราจรและขนส่งเดิมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ อาจไม่สามารถที่จะให้บริการและรองรับปริมาณความต้องการเดินทางที่จะเพิ่มขึ้นได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ในการปรับปรุงและยกระดับขีดความสามารถของระบบการเดินทาง ให้สอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ใช้สอย และแผนงานต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และให้ตรงตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยที่ได้ตั้งไว้

นอกจากนี้ โครงข่ายการขนส่งและการจราจรในพื้นที่ล้อมรอบมหาวิทยาลัยก็กำลังอยู่ในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่พื้นที่โดยรอบจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย จะมีแนวเส้นทางรถไฟฟ้าพาดผ่านด้วยกัน 3 โครงการ คือ โครงการรถไฟฟ้าระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ (BTS) ซึ่งกำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่บนถนนพระราม 1 และจะมีสถานีตั้งอยู่หน้าศูนย์การค้าสยามและศูนย์การค้ามาบุญครอง โครงการรถไฟฟ้ามหานครจะมีเส้นทางพาดผ่านพื้นที่ด้านใต้ของมหาวิทยาลัยบนถนนพระราม 4 จากบริเวณอโศก ตรงมาบนถนนพระราม 4 และจะมีสถานีขนาดใหญ่ อยู่บริเวณแยกสามย่าน ส่วนโครงการไฮเปอร์ลัสระยะแรกก็จะมีสถานีชุมทางตั้งอยู่ ณ สถานีรถไฟหัวลำโพง ซึ่งนับเป็นโอกาสที่เหมาะสมที่มหาวิทยาลัยควรจะปรับเปลี่ยนระบบการจราจรภายในมหาวิทยาลัยให้สามารถเชื่อมต่อกับระบบขนส่งมวลชนเหล่านี้ได้อย่างสะดวก อันจะช่วยลดการใช้รถยนต์ส่วนตัวภายในมหาวิทยาลัยได้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1.1 ทบทวนประสบการณ์และผลงานในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนแม่บทระบบการจราจรและขนส่งภายในวิทยาเขต เพื่อรวบรวมข้อมูลและแนวคิดพื้นฐานซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาแผนพัฒนาระบบการจราจรและขนส่งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.1.2 เพื่อทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลการจราจรและการเดินทาง ที่จะเป็ประโยชน์ต่อการศึกษาความต้องการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.1.3 เพื่อศึกษาและทำการคัดเลือกแนวทางที่เหมาะสม เพื่อในการพัฒนาระบบการจราจรและขนส่งภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.1.4 เพื่อจัดทำแผนการดำเนินการ และนำแผนแม่บทสำหรับระบบการเดินทางไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

1.2 ขอบเขตของการศึกษา

โครงการนี้เน้นการศึกษาในเขตพื้นที่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของถนนพญาไท ดังแสดงในรูปที่ 1.1 โดยศึกษาแนวทางรองรับการพัฒนาการเดินทางที่จะเกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2543 ถึง ปี พ.ศ. 2553 การพิจารณาแนวทางในการพัฒนาระบบการจราจรจะครอบคลุมทั้ง (1) มาตรการควบคุมและจำกัดการจราจร (2) การจัดบริการขนส่งสาธารณะภายในพื้นที่มหาวิทยาลัย และ (3) การลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านการจราจรและขนส่ง โดยจะคำนึงถึงการผสมผสานการพัฒนาทั้ง 3 แนวทางให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด การคัดเลือกแนวทางที่เหมาะสมจะให้ความสำคัญกับผลกระทบต่างๆที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ศึกษา และผลกระทบต่อการจราจรและขนส่งโดยรอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

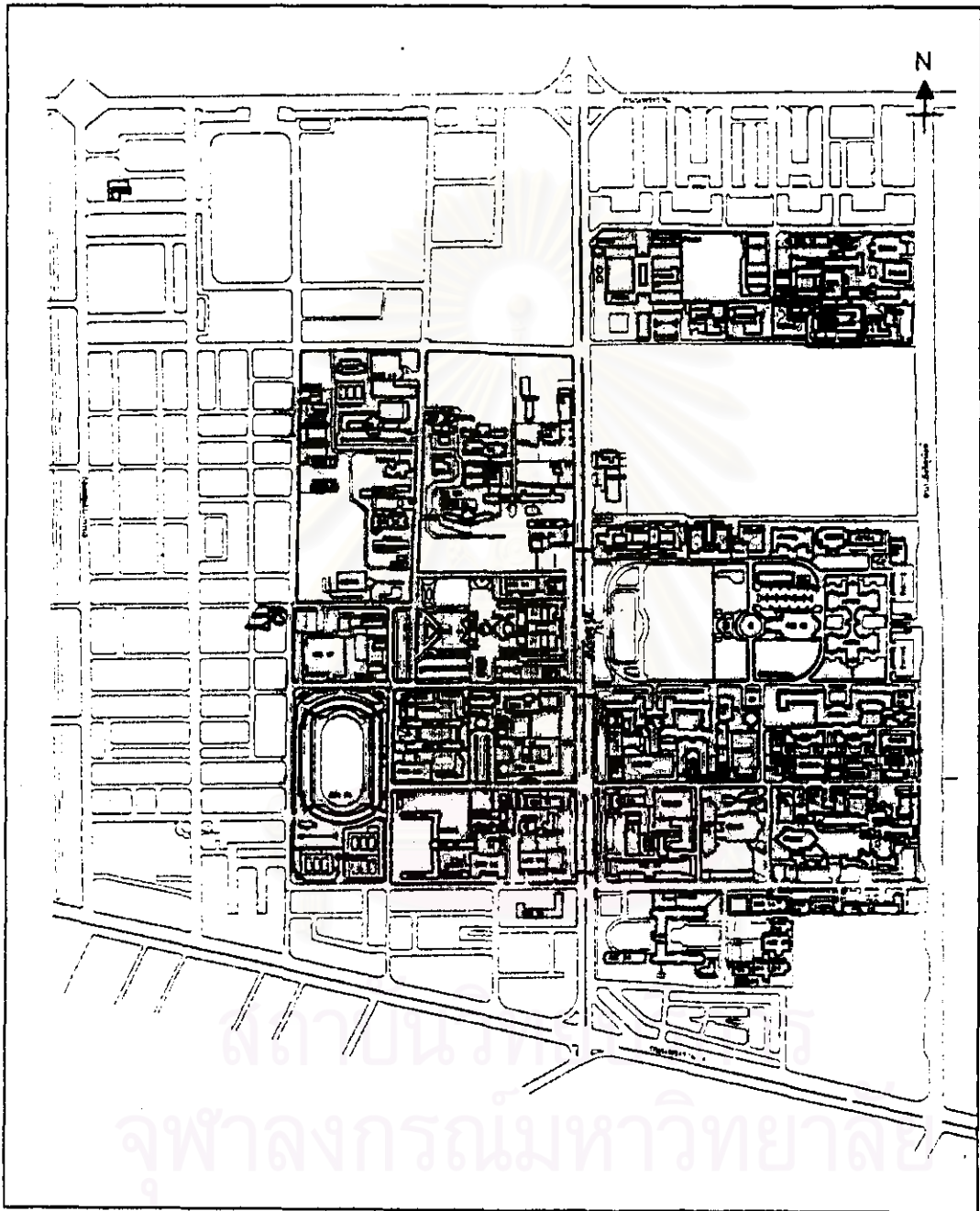
1.3 ขั้นตอนของการศึกษา

ขั้นตอนในการศึกษาจัดแผนแม่บทการจราจรและขนส่งภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.3.1 การศึกษาทบทวนแผนงาน แนวความคิด ผลงาน และ ประสบการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระบบการเดินทางและขนส่งของมหาวิทยาลัย ทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางและวิธีการศึกษาขั้นต่อไป

1.3.2 การกำหนดบทบาทและเป้าหมายของการพัฒนาระบบการจราจรและขนส่งของมหาวิทยาลัยให้ตรงตามปรัชญาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3.3 การเก็บสำรวจข้อมูลสภาพการจราจรในปัจจุบัน ซึ่งสามารถที่จะแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ความสามารถให้บริการ และ (2) ปริมาณความต้องการเดินทาง โดยอ้างอิงวิธีการเก็บข้อมูลจากผลงานที่ผ่านมาในอดีตที่จะกล่าวต่อไป และพิจารณาความเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่มหาวิทยาลัย

รูปที่ 1.1 แผนที่ที่ตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3.4 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพการเดินทางและปัญหาการจราจรที่เกิดขึ้น โดยเปรียบเทียบระหว่างความสามารถในการให้บริการกับปริมาณความต้องการเดินทางที่เกิดขึ้นที่สำรวจได้ข้างต้นมีความสอดคล้องกันเพียงใด

1.3.5 การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเดินทางเพื่อพัฒนาแบบจำลองวิเคราะห์สภาพการเดินทางในอนาคต

1.3.6 การทำนายปริมาณความต้องการเดินทางภายในอนาคต ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในวิเคราะห์ปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมา

1.3.7 การเสนอทางเลือกที่เหมาะสมในการรองรับปริมาณความต้องการเดินทางที่ทำนายได้

1.3.8 การวิเคราะห์และศึกษาผลดีและผลเสียของแต่ละทางเลือก

1.3.9 การคัดเลือกทางเลือกที่เหมาะสม โดยนำผลลัพธ์ที่วิเคราะห์ได้ในแต่ละแนวทางมาเปรียบเทียบกัน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเดินทางภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเดินทางของประชากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อใช้ในการพัฒนาแบบจำลองการเดินทางและวิเคราะห์แนวทางพัฒนาระบบจราจรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในอนาคต

1.4.3 แผนพัฒนาระบบการจราจรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในอนาคตที่จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการเดินทางของประชากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

